SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 229. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 2, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 2-го ГРУДНЯ 1993. Ч. 229. РІК С.

ПОГЛИБЛЮЄТЬСЯ КРИЗА ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Київ. — Тут 30-го листопада в газетах появилися коментарі про відомі уже події в парляменті України, коли 23-го листопада директор Луганського машино-будівельного заводу Анатолій Ягофьоров гостро критикував Президента України Леоніда Кравчука, звинувативши його і уряд у всіх нинішніх бідах та в посуванні держави до прірви.

Консерватисти в парламенті скликали ці збори в той час, коли голова Верховної Ради Іван Плющ перебував з візитою в Чехії. Його заступник Василь Дурдинець відмовився головувати на тих неформальних зборах, на яких, начебто було не 100, а 240 народних депутатів. Головування взяв на себе депутат Ігор Юхновський, який нагадав, що згідно з конституцією, депутати не мають права оголосити недовір'я Президентові: це може зробити тільки народ під час референдуму. Однак, депутати погоджувалися, що критика багато в чому була справедлива.

Голова Народного Руху України Вячеслав Чорновіл також був за кордоном, а коли повернувся, заявив, що для нього ця подія — несподіванка і висловив думку, що тепер Президента Кравчука люди вважатимуть „жертвою реакційної Верховної Ради".

Кореспондент „Незавісімой Газети" Володимир Скочко вважає, що кризу влади в Україні поглиблює новий закон про вибори. Лідер Партії Демократичного Відродження України Володимир Філенко також вважає, що змішану виборчу систему провалили не комуністи і соціялісти, а номенклатурна партія влади. „Саме прихильниками Президента Леоніда Кравчука і спікера Івана Плюща невигідна політична конкуренція, і вони зробили все, щоб пройшла мажоритарна система. Їм вигідне і неструктуроване суспільство, і політично безвідповідальний парлямент", — заявив В. Філенко.

Політичні коментатори, передбачають, що у виборах боротьба розпочнеться не стільки між консерваторами і реформаторами, скільки між представниками двох гілок номенклатури, тобто між радами і президентськими структурами усіх рівнів. Кожна з гілок хоче отримати всю повноту влади в країні. Тому виступ Ягофьорова уважається початком цієї боротьби. І це становить найбільшу загрозу для української державности, вважає В. Скачко, бо усуненням однієї з гілок влади ситуації не виправити.

Володимир Чемерис у коментарі для УНІАН пише, що директори і голови колгоспів, колишні партсекретарі і теперішні виконкомівські чиновники були розпорядниками державної власности раніше і прагнуть залишити за собою ці власність надалі, а разом з нею і владу. І, на думку Чемериса, мають великі шанси на успіх, оскільки більшість республіканців в Україні контролюють саме вони. „Власне, переділ державного майна між різними кланами 'партії влади' та приватним капіталом, очевидно, стане домінуючою підводною течією майбутніх парлямentських і президентських виборів, — пише В. Чемерис. — Питання лише в тому, куди ця течія виведе український державний корабель. Результатів виборів, по суті, може бути два: або вони закріплять перемогу якоїсь групи і таким чином дадуть поштовх реформам, або з'ясування стосунків на державному Олімпі продовжиться".

Журнал „Бандура" появився знову

Ню Йорк. — Недавно появилося чергове число квартальника „Бандура" за липень-жовтень, головним редактором якого є, як відомо, Микола Чорний.

У цьому журналі, рясно перетиканому фотографіями з подій і життя бандуристів, можна прочитати і такі статті, як Галини Хоткевичівної — „Про Гната Хоткевича", а відтак цієї ж самої авторки — „Етнографія, по Хоткевичу", Георгія Віковічного — „Високий 1930-ті...", Гаврила (Гарика) Махиня — „Вітаю" Федіра Зубанича — „Живі струни „Південної Америки", є і допис про Перший Міжнародний Конкурс Бандуристів імени Хоткевича і Андрія Горнятковича — „Українсько-Лебійський Словник", та цього ж автора — „Лебійсько - Український Словник", та ще статті Ярослави Музиченко — „Співець душі народної", Сергія Козака — „Дзвени, бандуро!" Знаходяться тут вірші і пісні враз з нотами.

Журнал цей, що його видає Школа Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку, можна набути, звернувшись на таку адресу: School of Bandura, 84-82 164th Street, Jamaica, N.Y. 11432. Річна його передплата — 15 дол.; окреме число — 8 дол. 50 центів.

Вийшов новий відеокурс про іконописання

Оттава. — З Інституту Східньохристиянських Наук ім. Митрополита Андрея Шептицького при університеті св. Павла в Оттаві повідомляють про цікавий новий випуск на відеокасетах. Це шестигодинний курс про традиційний процес писання ікон. Курс в англійській мові викладає знаменитий іконописець схимонах Дам'ян, студит, чернець святопреображенського монастиря в Редвуд Веллі, Каліф.

Отець Дам'ян пояснює в подробицях кожний крок у розписанні традиційної ікони, від підготовлення дошки, накладання левкасу і позолочення до самого малювання ясьною темперою й презервації скінченої ікони. Технічні вказівки переплетені з глибоко духовними поясненнями цього аскетичного монаха-іконописця.

Це вже третій відеокурс Інституту ім. Митрополита Андрея Шептицького. Перші два 30-годинні курси вже використовуються в семінаріях України. Інститут має намір видати україномовну версію відеокурсу про іконописання для вжитку в Україні. Англійська версія вже готова. Її можна закупити за 100 дол. плюс кошт посилки 15 дол. ($125.00 канадських плюс 15 дол. посилка, податок в Онтаріо — 6 дол.). Слід звертатися на адресу: Sheptytsky Institute, Saint Paul University, 223 Main St., Ottawa, Ont., Canada, K1S 1C4, tel.: (613) 782-3031.

В УКРАЇНІ ЗРОСТАЄ БЕЗРОБІТТЯ

Київ. — Згідно з повідомленням українського радіо, тепер в Україні зареєстровано близько 80,000 безробітних.

Однак заступник директора Республіканського центру зайнятости Петро Василенко вважає, що існує приховане безробіття, яке може привести „до раптового викиду зайвої робочої сили", і в цьому є велика загроза. На думку Василенка, саме бажання підприємств за будь-яких обставин зберегти свої трудові колективи на випадок відновлення економічних зв'язків і пожвавлення виробництва пояснюють повільні темпи зростання безробіття. Якщо організації і підприємства втратять змогу надалі тримати на праці зайвих працівників, то в кінці року та в наступному році безробітних стане дуже багато. В Україні на межі банкрутства є 337 підприємств, після закриття яких безробітними стануть ще 70,000 осіб.

В Оклагомі діє організація „Приятелі України"

Оклагома Сіті, Окла. — Тут створилася з українців та американців, мешканців цього стейту, організація „Приятелі України" під проводом Волтера Костюка.

Ця організація випустила інформаційний листок, в якому повідомляє, що вона має на цілі тримати тісний зв'язок з Україною, а рівночасно інформувати американську публіку про історію України, про її мешканців та події сьогодення в молодій державі. Організація поставила собі за ціль допомагати українському населенню, зокрема дітям, підсилювати публічні зв'язки та інформацію про Україну, спонзорувати приїзд до ЗСА визначних українських студентів, як також шукати різних можливостей для здобуття фондів на всі ці задуми.

Організація випустила свій офіційний фірмовий папір із списком управителів та з адресою, на яку можна писати чи висилати свої датки: Grover Smith, 805 Village South Drive No110, Oklahoma City, Oklahoma, 73139, tel.: (405) 631-9222, fax: (405) 843-0708.

Фільм про голод покажуть в Ню Йорку

Ню Йорк. — Тут у приміщенні кіна „Фільм форум", 209 Вест Гюстон вул. заходу, буде показаний між 15-им і 28-им грудня фільм „Голод — 33" за дирекцією молодого кінорежисера з Києва Олеся Янчука.

Сценарій до фільму написали Сергій Дяченко і Лесь Танюк. Фільм базований на повісті Василя Барки „Жовтий князь". Директорами фотографій є Василь Бородін і Михайло Кретів. Музика Миколи Каляндьонака і Віктора Пацукевича. Головні ролі виконували — актори Галина Сулима і Юрій Морозюк. Фільм накручений українською мовою, а тут показуватимуть його з англійськими підписами.

Фільм представляє долю одної української родини в часі Великого голоду 1933 року з цілою жорстокістю яку ще підкреслює чорно-біла фотографія.

Фільм будуть показувати впродовж двох тижнів, а режисер О. Янчук приїжджає 13-го грудня, щоб бути в Ню Йорку в цей час та давати відповідні інформації американській пресі.

Показування фільму для преси відбудуться у вівторок, 7-го грудня, о год. 12-ій полудня і в четвер, 9-го грудня, о год. 12-ій полудня.

Для загальної публіки фільм показуватимуть від понеділка до четверга в годинах 2, 4, 6, 8 і 10, а від п'ятниці до неділі в 1-ій, 2:50, 4:40, 6:30, 8:20, 10:10.

В Україні

КИЇВ. — У зв'язку із запровадженням реєстраційного режиму перебування у Москві та наміром російського уряду ввести візовий порядок в'їзду до Росії для громадян країн СНД, виконком Всеукраїнської Партії Праці оприлюднив звернення до Уряду України. У зверненні міститься заклик на державному рівні захистити інтереси громадян України, їхні права на родинне і людське спілкування. Всеукраїнська Партія Праці уважає рішення керівників російської столиці „дискримінаційним" і заявляє, що такі заходи повертають режим „у бік створення поліційної держави".

ЛЬВІВ. — Представник Президента в області видав розпорядження спростити порядок переходу кордонів Львівщини із сусідніми державами. Необхідність такого кроку викликана значною активністю між державних відносин прикордонних районів Львівщини із своїми сусідами. Відтепер, щоб відвідати інші країни, треба не пізніше як за місяць подати заяву до Комітету міжнародних відносин обласної державної адміністрації з вказаними датами виїзду і повернення та мети поїздки.

ЛУГАНСЬКЕ. — Представник Президента в області підписав розпоряджен ня про затвердження конкретних заходів, спрямованих на зниження використання електроенергії. Місце ві дев'ять електростанцій негайно потребують до 300,000 тонн мазуту.

КИЇВ. — Віцепрем'єр-міністер Валентин Ландик очолив українську делегацію, що виїхала до Брюсселю на переговори, які мають на меті приспішити набуття Україною статусу країни з перехідною економікою та оформлення повноправного членства України в системі Європейської спільноти.

ХАРКІВ. — Харківський Науково-Технічний Інститут Монокристаллів підписав угоду з Департаментом енергетики ЗСА про експорт кристаллів. Американці використовуватимуть їх для лазерно-термоядерної синтези в рамках здійснення міжнародної програми створення екологічно чистих джерел електроенергії.

ЗАПОРІЖЖЯ. — Міністер оборони України Віталій Радецький знайомиться з оборонними підприємствами. У Запоріжжі міністер і супроводжуючі його особи відвідали виробничі об'єднання „Іскра" та „Моторсіч", де ознайомилися з ходом конверсії та працею підприємств оборонної промисловости.

Уряд Англії вів таємні переговори з ІРА

Лондон. — Як інформує агентство Ассошіейтед Пресс, в англійську пресу потрапили факти про таємні контакти уряду з терористами Ірландської республіканської армії. Відразу ж з'явилися вимоги, щоб прем'єр-міністер Джан Мейджор зрезигнував зі свого посту. Спостерігачі висловлюють сумнів в тому, що Дж. Мейджор зробить це, однак йому і його кабінетові буде тяжко повернути втрачене довір'я народу. Ще тиждень тому уряд запевняв, що ні при яких обставинах не сяде за стіл переговорів з ІРА, поки ця організація публічно не відмовиться від стратегії і тактики терору. Як відомо, ІРА своєю метою має вигнання британської влади і її збройних сил з Північної Ірландії, а відтак об'єднання з Ірляндією. За 25 років збройної боротьби ІРА з британським урядом загинуло понад 3,000 осіб.

Про контакти англійського уряду з представниками ІРА стало відомо в суботу, 27-го листопада, зі статті в газеті „Обзервер". Уряд неводозі оприлюднив заяву, в якій підтвердив повідомлення газети. Приводом для діялогу, як підкреслювалося в заяві, стала „мирна ініціятива" ірляндських терористів. Проте наступного дня, в неділю, стало відомо, що контакти Лондону з ІРА існують не декілька місяців, а декілька років.

Пастор Іян Пейслі, який є лідером протестантів, котрі виступають проти ІРА і за союз з Британією, висунув вимогу негайної резигнації прем'єра Дж. Мейджора і міністра в справах Північної Ірляндії Патрика Мейгю. У відповідь П. Мейгю скликав пресову конференцію, на якій визнав, що зустрічався і продовжує зустрічатися з представниками ІРА. „На мені лежить певна відповідальність за припинення терору і з мого боку було б злочином не відгукнутися на пропозицію мирних переговорів", — сказав П. Мейгю.

В понеділок, 29-го листопада, в Палаті громад англійського парляменту відбулися дебати, на яких прем'єр Дж. Мейджор обстоював рішення продовжувати переговори з ІРА.

У СВІТІ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР АФГАНІСТАНУ Гульбеддін Гекматіяр заявив, що добровільно зрезигнує, якщо це саме зробить президент країни Бургануддін Раббані. Г. Гекматіяр, який є також лідером Ісламської партії Афганістану, говорив без попередніх умов прийняти рішення про припинення вогню. До цього прагне і президент Б. Раббані. На думку Г. Гекматіяра, єдиний шлях до поборення афганської кризи — це проведення нових загальнонаціональних виборів.

БОСНІЙСЬКІ СЕРБИ знову дали привід для критики з боку міжнародної спільноти. На цей раз причиною є те, що вони застосовують кулясті набої під час ракетних обстрілів мусульманського населення у північних районах Босні. У зв'язку з цим значно збільшилася кількість жертв. До того ж, не зважаючи на неодноразові обіцянки, серби продовжують затримувати автові колони ООН з гуманітарними вантажами.

У ВІВТОРОК, 30-ГО ЛИСТОПАДА, 37 японських законодавців розпочали 48-годинну голодівку протесту проти можливої угоди між Японією і Зєднаними Стейтами про поступове скасування заборони на імпорт ріжу. Всі 37 парляментаристів представлять опозиційну Ліберально-демократичну партію. Вони вимагають, щоб прем'єр-міністер Морігіро Госокава зрезигнував або розпустив парлямент. До голодівки мають намір приєднатися чотири парляментаристи з Південної Кореї — країни, в якій також є під забороною імпорт ріжу. Покищо японський уряд офіційно не повідомив про намір скасувати заборону на імпорт ріжу, однак газети пишуть, що ще до 10-го грудня прем'єр оприлюднить досягнуту угоду з Вашінгтоном. Експерти підкреслюють, що в перші роки імпорт становитиме 4—8 відсотків всього ріжу, котрий продається в Японії.

ДУХОВНИЙ ЛІДЕР проіранської фундаменталістської організації Гезбола шейх Мохаммед Фадляля назвав президента Зєднаних Стейтів Билла Клінтона „ворогом ісляму". Виступаючи у Бейруті з проповіддю, М. Фадляля кляв Б. Клінтона за те, що той зустрічався зі Салманом Рушді, засудженим аятоллою Хомейні на кару смерти за книжку „Сатанинські вірші". Шейх підкреслив, що ніхто не може скасувати чинність рішення імама Хомейні і врештірешт „нечестивця С. Рушді наздоженє кара".

КУБИНСЬКА СЛУЖБА безпеки виступила тепер, через 30 років після вбивства президента ЗСА Джана Кеннеді, зі спеціяльним звітом, в якому стверджується, що той злочин здійснив не агентатник-одинак — Лі Гарві Освалд, а п'ять снайперів, двоє з яких були кубинськими контрреволюціонерами, що мешкали в Зєднаних Стейтах. Цю версію містить також тричастинний документальний телевізійний фільм, показаний цими днями в кубинській телепрограмі. Колишній заступник міністра внутрішніх справ генерал Фабіян Ескалянте Фонт, який водночас очолював службу безпеки, заявив, що в Дж. Кеннеді стріляли з різних боків, і було зроблено чотири чи навіть п'ять пострілів. „Згідно з нашими розстеженнями, прицільний вогонь у Президента вели троє найманих вбивць, пов'язаних чикагською мафією, і двоє кубинців-контрреволюціонерів — Елядіо дель Валье Гутьерез і Ерміно Діяз Гарсія", — сказав генерал Ф.Е. Фонт.

ВИСТУПАЮЧИ ПЕРЕД СВОЇМИ прихильниками в місті Порт-Елізабет, лідер Африканського руху опору Юджін Терблянш закликав бійе населення Південно-Африканської Республіки негайно озброюватися. „Ми готові дати зброю навіть нашим жінкам і зробити з них вояків", — сказав Ю. Терблянш. Він запевнив, що коли на майбутніх багаторасових виборах переможе Африканський національний конгрес на чолі з Нелсоном Манделою, то в країні почнеться громадянська війна. Лідери всіх правих партій білої меншини виступають за створення на території ПАР окремої „держави білого народу". Вони є певні, що така держава виявиться цілком життєздатною.

РОСІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР КРИТИКУЄ УРЯД УКРАЇНИ

Рим. — Міністер закордонних справ Росії Андрей Козирев накинувся з гострою критикою на український Уряд, який, за словами російського міністра, відмовляється зняти з озброєння частину нуклеарних ракет, що залишилися на території України після розпаду Совєтського Союзу. А. Козирев вважає, що становище Києва може привести до нового напруження у відносинах між двома нуклеарними державами в Європі, що поверне часи „холодної війни".

З цією заявою А. Козирев виступив на черговому засіданні наради у справі безпеки і співробітництва в Європі, яка проходила в ці дні у столиці Італії Римі. Російський міністер висловив думку, що конференція у справі безпеки і співробітництва, яка стала впливовою міжнародною організацією, зобов'язана вчинити тиск на Україну, яка, мовляв, перешкоджає зменшенню нуклеарних арсеналів в Європі і у всьому світі.

Політичні коментатори підкреслюють, що виступ Козирєва не мав того резонансу, на який розраховував російський міністер: його не підтримали інші учасники зустрічі. Як пишуть журналісти, Козирєв намагається вчинити додатковий тиск на українського Президента Леоніда Кравчука. За день до виступу А. Козирєва Президент України повідомив, що парлямент республіки обговорить своє рішення затримати передання українських нуклеарних арсеналів Росії. Л. Кравчук пішов на це під тиском Уряду ЗСА. Минулого тижня стало відомо, що президент З'єднаних Стейтів Билл Клінтон, їдучи в Москву на зустріч на вершинах, не відвідає Київ. Як уже інформовано, у понеділок, 29-го листопада, американський Президент розмовляв телефонічно з Кравчуком і просив, щоб українські законодавці змінили своє становище.

Проходить мирна конференція щодо Боснії

Женева. — У понеділок, 29-го листопада, тут почалися нові переговори керівників трьох ворогуючих боснійських етнічних груп, які під тиском Заходу знову спробують досягнути домовлення про мирний поділ республіки на три незалежні держави. На зустрічі присутні президенти Сербії і Хорватії, а також представники З'єднаних Стейтів і Росії.

На початку переговорів президент Сербії Слободан Мілошевіч заявив, що економічна блокада Югославії є геноцидом, й тому питання про територіяльні поступки можуть обговорюватися лише в тому випадку, якщо ООН дозволить країні безперешкодно експортувати й імпортувати товари.

Європейський союз пропонує такі умови для мирної угоди:

* Сербська сторона піде на поступки, яких від неї чекають;

* мусульманський уряд не вимагатиме більше територій, а вдовольниться тими, які були запропоновані президентові Алії Ізетбеговічу і відкинуті його парлямentом у вересні;

* серби і хорвати згодяться прийняти за основу територіяльного переділу Країни ситуацію, яка існує сьогодні;

* серби розблькують летовище в Тузлі, яке є стратегічно важливим для доставу в Боснію гуманітарних вантажів.

Агентство Ассошіейтед Пресс інформує, що всі учасники переговорів, крім лідера боснійських сербів Радована Караджіча, прийняли цей плян як основу дальшого діялогу. Тим часом Р. Караджіч повідомив у Женеву, що його парлямент проголосував за те, щоб не віддавати мусулманам і хор ватам ні сантиметра землі.

В АМЕРИЦІ

В ПОНЕДІЛОК, 29-ГО ЛИСТОПАДА, американські газети повідомили, що Конгрес переглянув офіційне наставлення Вашінгтону до республік колишнього Совєтського Союзу. Оскільки „імперія зла", як трактував СССР президент Роналд Реген, перестала існувати, то й Росію вже нема підстав вважати потенційним політичним противником — такої думки є більшість законодавців. Однак покищо Конгрес відмовився скасувати деякі обмеження на торгівлю з Росією й іншими молодими незалежними державами. Лише тимчасово відкликано поправку Джексона-Веніка, запровадженого в 1974 році. Як відомо, вона унеможливлювала надання Совєтському Союзові режиму найбільшого сприяння в торгівлі зі З'єднаними Стейтами.

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ скептично трактують зроблену Багдадом заяву, нібито Ірак є готовий виконати резолюцію Ради безпеки ООН ч. 715, яка передбачає постійні міжнародні інспекції об'єктів іракського військового комплексу. „Ірак спочатку обіцяє, а потім порушує ці свої обіцянки", — сказала офіційний представник Державного департаменту Крістін Шеллі. Щодо адресованої ООН просьби Іраку скасувати міжнародні санкції, які вже продовж трьох років не дозволяють йому продавати за кордон нафту, головний експортовий товар, то К. Шеллі підкреслила: „Цілком очевидно, що будь-яке обговорення питання про скасування санкцій було б передчасним".

ГАЗЕТА „НЮ ЙОРК ТАЙМС" в понеділок, 29-го листопада, помістила статтю про масову втечу кубинських спортовців до З'єднаних Стейтів Америки під час спортових змагань країн Центральної Америки і басейну Карибського моря, які проходять тепер у Пуерто-Ріко. Від 19-го листопада, відколи почалися змагання, до 29-го листопада політичного азилю в ЗСА попросили 39 кубинців — спортовці, тренери і один спортовий журналіст. Спостерігачі пояснюють це катастрофічним погіршенням економічної ситуації на Кубі. Втечі кубинців, на думку директора громадської правозахисної організації Артура Гелтона, спричинює існуючий в ЗСА закон, згідно з яким кубинські втікачі автоматично дістають політичний азиль. „Закони З'єднаних Стейтів ніби самі провокують кубинців, щоб вони просили політичного азилю", — підкреслив А. Гелтон в інтерв'ю для „Ню Йорк Таймс".

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні:
(202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send adress changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.

За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Загроза від Північної Кореї

Президент Ф. Л. Рузвелт погодився на Ялтинській конференції (1945) на запропонований Йосифом Сталіном поділ кількох держав на вільну і комуністичну частини. Ось так поділено Німеччину, колишній французький Індо-Китай (В'єтнам, Ляос і Камбоджа) та Корею. Це була трагічна помилка Рузвелта, яка коштувала Америці сотні тисяч вбитих, стільки же ранених та астрономічні суми грошa. Інвазія комуністичної Північної Кореї до Південної спонукала тодішнього президента Гаррі Трумана поспішити з допомогою Південній Кореї. Верховним командантом військ ЗСА на Корейському фронті був Даґлес МекАртур, геніяльний стратег, який перевів переможну кампанію проти Японії. Але Труман образився, що МекАртур критикував його, цивільну особу, що з Білого Дому видає накази йому, МекАртурові, як вести війну.

Труман відкликав МекАртура і війна, до якої приєднався суходільний Китай по стороні Північної Кореї, простяглася аж до вибору наступника Трумана, генерала Д. Д. Айзенгавера. Той, ще перед своїм заприсяженням, полетів на корейський воєнний фронт і загрозив Китаєві, що скине атомну бомбу на китайський промисловий центр у Манджурії, якщо Китай і під його диктатом Північна Корея не перестануть воювати. Розпочалися затяжні мирові переговори у Панмунджомі, де підписано договір про безтермінове перемир'я. Такий стан існує по нинішній день: нема там миру, а є тільки перемир'я із здемілітаризованою смугою території, що ділить обидві країни, один і той сам народ з тією самою мовою, але смертельно розсварений. Америка все ще, від 1950 року, зберігає на території Південного В'єтнаму невеликий контиґент війська, як наче символічний знак союзу з Південною Кореєю.

Які два-три тижні тому західні розвідки стверднли, що Північна Корея ось-ось переведе пробний вибух атомної енергії, дiставши від Китаю всі складові частини, потрібні для продукції атомної зброї. Уряд Північної Кореї відмовився допустити на свою територію міжнародну комісію для перевірки, як дійсно стоїть справа з підготовою Північної Кореї — стати ще однією атомною країною. Кілька днів тому прибув до Вашінґтону президент Південної Кореї Кім Юнґ Сен — стривожений страшною загрозою від свого північного сусіда. Президент Білл Клінтон виголосив з цієї нагоди коротку промову й заяву, що він сподівається, що Північна Корея збереже мир, бо — мовляв — в іншому випадку Північна Корея заплатила б за свою агресію ціну, яка ледве-чи зберегла б взагалі цю державу.

Комуністична Північна Корея є сателітом свого могутнього сусіда, комуністичного суходільного Китаю. Можна сумніватися, чи китайський уряд, якому залежить на пожвавленні торгівлі з Заходом та який має внутрішні турботи, бо його довголітній фактичний диктатор Денґ важко хорий, — чи він дозволить Північній Кореї розпочати авантюру з новим наїздом на Південну Корею, який може стати зародком третьої світової війни. Згадана вгорі заява президента Клінтона дуже бундючна, — вона не залишає сумніву, що ЗСА поспішать Південній Кореї з допомогою, хоч воно теж може спричинити поважний фермент: недавно Конґрес пригадав, що висилка будь-якої американської збройної сили поза кордони ЗСА вимагає згоди від Конґресу. А сам Клінтон заявив, що він тільки тоді висилатиме військо за кордон, коли будуть безпосередньо загрожені інтереси Америки.

Упадок демократії у Південній Кореї й поширення комунізму на територію цієї країни — це був би такий удар по всьому демократичному світі, що Америка і її союзники не могли б байдуже сприйняти нову комуністичну провокацію. Покицо уряд Північної Кореї гороїжиться, до чого причинився й упадок міжнародного престижу Америки за теперішнього президента. Однак під кінець XX сторіччя велика війна не вибухає так-собі. Тому, мабуть, з великої хмари впаде малий дощ — хоч у світі все можливе.

Микола Бараболяк

ПРОБЛЕМИ КЛІНТОНА

Останніми тижнями американську політичну думку абсорбувало питання схвалення Конґресом Договору вільної торгівлі Північної Америки, відомої під акронімом НАФТА, а вже від місяців товчеться справа нової системи охорони здоров'я. Питання без сумніву важливі, але не пекучі. Немає певности чи ця НАФТА насправді причиниться до покращення економіки трьох країн Північної Америки, існують теж сумніви чи пропонована Клінтоном нова система охорони здоров'я буде такою спасенною, як проповідує його дружина Гіллері. Нікого не залишається нині в ЗСА вмирати на вулиці, не знайшовши для нього місця у лічниці.

Пекуче, і то насправді гаряче і болюче питання американської внутрішньої політики — це проблема злочинности. Великі міста стають джунґлями. Про це кожний із нас знає з особистого досвіду. Засоби масової інформації аналізують цю проблему на всі сторони, але чим більше про те мови, тим яскравіше стає наявним, що це болячка, на яку без якоїсь дуже радикальної операції, порятунку таки не найти.

Народ стає нетерпеливим. Кажуть, що у Нью Йорку обрано посадником колишнього твердого прокуратора Джуліяні, тому, що він дає кращу запоруку очистити дещо великий Нью Йорк від злочинности, ніж це намагався робити дотепірішній посадник мурин. Політичним кличем стає — „більше поліції на вулицях, строгіші кари, не випускати злочинців передчасно, будувати більш в'язниць!". Це найшло відлуння у Конґресі. Схвалено видати протягом найближчих п'яти років понад 20 більйонів на 100,000 додаткових поліцистів, на будову в'язниць, військового типу, таборів перевиховання в'язнів, на боротьбу з наркоманами. Остаточно прийнято теж постанову перевіряти покупців зброї, заки їм продати. Це гарно. Дивно тільки, що треба було аж такої довгої кампанії, щоб увести у закон щось, що самозрозуміле: не давати злочинним елементам нагоди набувати зброю для бандитських цілей залегко. Все це поступ.

Йдеться тільки про те, що чи ці і подібні паліятивні заходи насправді зарадять лихові? Чи переражвіння великих міст злочинними елементами не дійшло вже до такого рівня, що ці зовнішні, і тому поверховні, заходи, не дадуть ради викоренити злочинність, яка вилялася далеко поза береги? І дальше питання: чи можливо виелімінувати хоч би найдрастичніші прояви того бандитизму, не сягнувши до кореня цієї суспільної пошести? Бо, на якому підґрунті ця злочинність так вибуяла?

Щоб убити людину на вулиці, рахуючи, що вона може мати при собі дещо гроша, то треба бути насправді визутим з усякої моралі і сумління. Так: треба зачати говорити в тому питанні про мораль. Без концепту Бога, мораль висить у повітрі. Джерело тривкої моралі трансцедентальне. Без віри — мораль гуляй поле. Викинено навчання релігій-моралі у школах. Чи навчать дітей добра і зла оці чотирнадцятилітні, а то й молодші матері? А тут чи не найглибші корені суспільної хвороби, що точить організм населення великих міст.

Друге: спричє ростові морального розладдя великих міст теж ріст їхньої багатокультурности. Колись па нівними були тут прикмети культури Європи, із її протестантською стриманістю і строгістю. Католицизм пізніших поселенців, італійців і поляків, тільки додав стійкости морального стрижня населення великих міст. Індустріялізаційний струмінь наніс до міст елементи репрезентуючі моральні і культурні вартості Африки. Між культурами Європи й Африки гармонійність зроджується нелегко, коли це загалом мислиме. Зразу елементи Африки начe принишкли були. Рух про громадські права і вольності; „Civil right", надав їм сили і розмаху. Ці елементи зрозуміли силу „вулиці" великих міст. Усяке намагання прикоротити надужиття тієї сили таврується як „расизм". А це табу. Нещодавно лава присяглих у Льос Анджелесі поступилася під тиском вулиці, майже виправдавши напасників на невинного водія вантажного авта. У стику двох культур — стара західньоєвропейська подається. Африканська — є твердішою, тугішою.

Це було б іще півбіди, коли б на терені великих міст Америки прийшло тільки до зудару цих двох культур. А то до боротьби стає третя: азійська. Ця завдяки інтелектуальним вальорам набирає сил у сфері наук, технології, економіки і тут назріває конфлікт із досі панівним — жидівським. Це очевидно викликає невдоволення африканськ-

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Жила

КНИГА, ЯКУ ВРУЧЕНО ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

II

Наші враження від цієї частини дуже вагомі. Грушевський тут вперше чітко поставив крапки над „і" у всіх найважливіших питаннях. І так, орієнтація на Московщину чи Росію, яку „довго і вперто" накидувано Україні, стала тепер переживтком. А війна большевиків з Україною поставила хрест над будь-якими спільними інтересами революційної демократії. Ця війна „розв'язала всякі моральні вузли, які ще могли в чиїхнебудь очах зв'язувати україщя з московським громадянином". Вона позбавила Москву права бути нацією, що спряє іншим народам та дала Україні почуття права керуватися в своїх відносинах з нею тільки добром українського народу, а не якимись інтересами „спільної революції, спільної культури, спільної вітчизни" тощо.

Український народ, — пише М. Грушевський — „є народом західньої культури", в той час як великоруський народ, „хоч і європеїзований, стоїть вповні у власті орієнтального духу й стихії". Україні здавна була характерна Чорноморська орієнтація. Українські племена протягом віків проблувалися до Чорного моря і в гирло Дунаю, коли тому сприяли відповідні обставини. Грушевський пише: „Україна йшла до того, щоб широко заволодіти чорноморським побережжям і стати тут міцною ногою. На перешкоді стало суперництво з іншими державами — Візантією, турками, а головно, ті удари кочових орд, що час від часу спадали з страшною силою на Чорномор'я". Коли в XVIII сторіччі ослабла остання з тутешніх орд — Кримська, Україна була спаралізована Москвою і не була в силі розгорнути свою колонізаційну і культурну місію.

Грушевський вважає також, що український народ є одним з найбільш орієнталізованих західніх народів — подібно, як болгари, серби і тому він повинен „не забувати, а розвивати і використовувати те корисне і цінне, що йому дала ця орієнтальна стихія. Стихія ця не тільки збагатила нашу етнографію, нашу творчість, наше мистецтво, але дала українському народові інші прикмети, які полегшують „нам зв'язки з нашими ближчими і дальшими, які перейшли через подібні орієнтальні впливи". Тут він стверджує, що не бажає своєму народові панування над іншими народами, бо таке панування деморалізує і не може бути поєднане з правдивим демократичним устроєм, а тому він не хоче „українського імперіялізму".

Цікаво звучить і його стаття „Культура краси і культура життя". У ній він відзначається вмінням і здатністю правильно врановувати та твердо оцінювати об'єктивні умови та співвідношення сил. Він вважає, що „добре робити історію важливіше, ніж гарно писати її", а далі, що „Добра конституція вартніша від геніяльної поеми" та що „Добрий земельний закон займе місце в нашій національній бібліотеці поруч Шевченкового 'Кобзаря' ". Статті „Велика Україна" і „Підстави великої України" цікаві не тільки своїм матеріялом, але насамперед своїм задумом. Грушевський пише тут про великі завдання політичного, суспільного і освітнього характеру та про „моральний ригоризм", що так потрібний „для успіху, розвитку й твердости демократичного ладу". Остання стаття має п'ять коротких розділів: село, місто, державність, армія і нація.

У статті „Український герб" М. Грушевський подає історію герба. Знак цей уживався на київських грошах часів Володимира Великого та рішенням прийнятим Українською Центральною Радою був встановлений гербом відновленої української держави. Стаття „Промова на ратифікації мирного договору" включає цінні історичні довідки про Холмщину, Дорогичин, Басарабію, які згід но з мирним домовленням в Бересті не ввійшли до складу української держави. Грушевський дає тут дуже розумне і наскрізь політичне пояснення, що „ми не будемо ганятись за історичними рекліями, а станемо на грунті реальних відносин, вважаючи на те, що можна урятувати в даних обставинах". Дуже оригінально написана стаття „Чи Україна тільки для українців?" У ній Грушевський підкреслює, що він з таким поглядом ніколи не погоджувався і завжди виступав проти нього, бо таке розуміння не є в інтересах України. Автор вважає, що „Україна не тільки для українців, а для всіх, хто живе на Україні, а живучи любить її, а люблячи хоче працювати для добра краю і його людности, служити їй, а не обирати, не експлуатувати для себе".

Закінчення буде.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

В ОБОРОНІ МОВИ

Прошу дозволите мені висловитися на сторінках „Свободи" мої вислови щирої вдяки шановним добродіям Романові Сербинові і Ярославові Харчунові за їхню дуже солідну працю в обороні найбільшого духовного скарбу українського народу — його мови. Дуже похвальним є те, що брошура названих авторів була надрукована серією статтей у „Свободі", числа 213—218.

При цій нагоді хочеться висловити кілька думок на порушену тему. Як знаємо, наступ на знищення української мови триває довгий час, але найбільш небезпечним він був в часі більшевицько-московської політики „злиття мов братніх народів" — московського та українського. Мнима дозволенність червоною Москвою української мови, на ділі, була грізнішою від відкритої заборони Валуєва, бо всяка заборона викликає спротив, а поверхонва дозволенність створила пасивність до спротиву Хитро підступною політикою окупант довів до того, що в Україні мова народу — автохтона стала „безперспективною", і як наслідок такої рафінованої політики, батьки шкільної дітвори домагалися того, щоб їхні діти навчалися тільки в російській мові вже від початкових кляс. Здається, що подібної мовної наруги, яку прийшлось пережити українському народові, не зазнав ні один інший народ в цілому світі.

Большевицько-московський період дуже негативно позначився не тільки на правописі нашої мови, але й також навіть на вимові звуків українського письма, і тепер це є дуже замітним при зустрічі з різними театральними ансамблями з України.

Всі вони (навіть із західніх областей України) якось дивно вимовляють звуки „ч" і „щ". Наприклад, слова „чемний" і „що" звучать як „чємний" і „сьцьо". На цю неправильну вимову звертав увагу навіть дехто з наших мовознавців в Україні вже біля три десятки років тому, хоч тоді, таке звертання уваги було небезпечним наражанням на переслідування. Маю на гадці книжку — посібник Алли П. Коваль п. з. „Культура української мови", яка в 1966 році була видана в Києві видавництвом „Наукова Думка". У розділі книжки „Вимова", на сторінках 125—126 авторка, між іншим пише:

„Крім впливу української мови на російську, проявляється зворотний вплив російської вимови на українську. Це, насамперед, вимова звука „ч": у нас цей звук твердий, тому вимовляється час, початок, часто: у російській мові — м'який (вимовляється чьас, начьало, чьасто). М'яка вимова звука „ч" у людей, що розмовляють українською мовою — дуже поширена помилка (так вимовляє частина акторів театру ім. Франка, деякі працівники філгармонії, зустрічається така вимова і серед учителів, лекторів та ін.)."

Як знаємо, звук „щ" є двозвуком „ш" і „ч", і в розмові українською мовою цей звук є в частому ужитку, і те часте „сьцьокання" прямо разить слухача, який непризвичаєний до цієї дивної вимови. Про це, мабуть, і не знають наші молоді гості з України. Вони не пам'ятають того, що колись, ще перед останньою світовою війною, нам — галичанам доводилось слухати радіопередачі з Києва, і тоді, всі наші визначні артисти вимовляли звуки „ч" і „щ" так, як треба вимовляти, а тепер нашi театральні ансамблі з України, замість справляти нам приємність, не одному слухачеві грають по нервах своїм цьвірінканням та ще й вроваджують в зрусифікованому вимову нашу молодь в діяспорі.

Та й чи тільки театральні ансамблі з України легковажно ставляться до української мови? Ось, недав-

(Закінчення на стор. 4)

НАЛЕЖНЕ ПРИЗНАННЯ

У нас, на превеликий жаль, не прийнявся добрий звичай відгуковатись на вийняткові, особливо рідкісні статті, які відзначаються надзвичайною мірою свого вияву. Маю на увазі статтю Оксани Сновидович-Мазяр „Яку силу таїть у собі слово?", що появилась у „Свободі" в чотирьох підвалах 27—30-го жовтня ц. р. Стаття дуже старанно опрацьована, в якій задержано послідовність, чи пак важливий хронологічний елемент, який цїхує якість написаного. Дуже добрі — мова й стиль есею. Як колишній працівник театру, дуже велику вагу прив'язую до слова. Таких статтей у нас обмаль. Вартість статті взяла до уваги „Свобода" й обсновано відступила місце на її появу.

Від читачів і від мене, скромного раба Божого, шановний авторці складаю подяку та гратуляції за цю блискучу статтю.

Яр. Климовський,
Філядельфія.

Любомир Кузьма

ІВАН ІВАНЕЦЬ

(1893—1946)

I

Визначний український маляр і графік першої половини XX сторіччя Іван Іванець, виконав за все своє життя сотні мистецьких творів, але майже всі вони пропали. Залишилося не більше як кількадесят олійних картин і стільки ж акварель і рисунків. До того доходить брак інформації про нього в українській мові. Єдину інформацію про його життя і творчість можна було знайти у „Словнику польських мистців", виданому у Варшаві 1972 року. У цій книжці Іванець згаданий як український мистець-маляр і графік, котрий деколи виставляв свої твори на польських виставках. Там же подана його біографія і бібліографія тих видань, в котрих згадане його ім'я. Деякі подробиці, які доповнюють цю інформацію, вдалося дістати зі споминів його сучасників і від його знайомих і членів родини. Це уможливило написати цю статтю як ознаку пам'яті про нього в соту річницю його уродин.

Іван Іванець народився 1893 року в селі Новосілки Гостинні, повіт Рудки, в Західній Україні. Не маємо відомостей про його родину ані про його дитинство. Треба думати, що його батько був заможний, коли міг післати сина до гімназії у Львові. Іванець закінчив гімназію 1912 року. Потому студіював малярство у польського малярабаталіста Батовського у Львові, мабуть у 1912 і 1913 роках. Студія у баталіста безпосередньо перед Першою світовою війною дала йому підставу до праці маляра і графіка серед Українських Січових Стрільців. Про його стиль можна довідатися з його статті про модерне малярство, котра була надрукована у Львові 1914 року. В ній він висловив думки, які перебрав, принайменше частинно, від свого вчителя Батовського. Іванець вважав імпресіонізм підставою модерного малярства. Відкинув інші крайні стилі, котрі вже тоді розвивалися, а собі поставив метою солідне малярство, оперте на обсервації природи, естетичній композиції і на кольористичних і формальних принципах імпресіонізму. Частинний успіх крайніх модерністів (кубістів, футуристів) приписував фінансовим комбінаціям торговців мистецтвом і добре оплачуваній реклямі в пресі. Критикував тих імпресіоністів, котрі обмежуються до нотування своїх вражень і тим витворюють тільки поверховні шкіци замість продуманих і глибших змістом творів. Треба признати ясність думки і влучність критики молодого ще автора. Іванець тримався тих поглядів і принципів через ціле своє життя. Його еволюція не показувала скоків, тільки поступове вдосконалювання стилю, техніки і тематики.

Освіта мистців, звичайно бувае обмежена до середньої школи і до кількох років студій мистецтва. В деяких образотворчих школах навіть не вчать історії мистецтва. Іванець належав до тих нечисленних малярів, котрі здобули вищу освіту. По війні, 1920 року перейшов до Чехо-Словаччини і в університеті у Празі закінчив правничі студії з титулом доктора і студіював малярство і графіку в Українській Студії Образотворчих Мистецтв, яку провадив Дмитро Антонович. У 1927 році повернувся до Львова і тут замешкав, працюючи як маляр і графік аж до кінця Другої світової війни.

Маю один спомин про нього. Це було в селі Янчині (Тепер Іванівка), де я перебував на вакаціях як учень гімназії. Іванець з'явився в Янчині як гість поміщика Мирона Луцького, знаного патріота і любителя мистецтва, який не раз запрошував малярів до себе на безкоштовне перебування. Одного дня влігі я вийшов на вулицю і на деякій віддалі побачив Іванця при праці. Він поставив станок на середині дороги, на ній досить великий шкіцівник, і зосереджено робив рисунок. Я знав, хто він є, але не був з ним знайомий і не відважився підійти ближче. Іванець виглядав молодий, вище середнього росту, у темній одежі, чорноволосий. Це могло бути в 1927 або 1928 р., на самому початку його перебування в Галичині.

Не можемо докладно прослідити мистецький шлях Іванця з причини браку матеріялів, але в загальному можна поділити його творчість на три періоди: 1. Стрілецький період, 1914—1920; 2. львівський період, 1927—1944; 3. період заслання, 1945—1946.

У стрілецькому періоді Іванець був четарем кінноти УСС. Був одним з організаторів і потому головою Пресової Кватири УСС у 1916 році. Завданням Пресової Кватири була культурно-освітня праця у війську і збирання історичних матеріялів з воєнних дій і побуту УСС. Іванець працював у Пресовій Кватирі як маляр і фотограф. Крім нього працювали там інші малярі і журналісти. Іванець виконав проєкт стрілецького однострою, шапки-мазепинки і прапора разом з Левком Лепким 1916 року. Проєкт прийняла командна Бригада УСС. За час від 1916 до 1920 років Іванець виконав сотні рисунків, малюнків і фотографій. Роман Купчинський, автор споминів про нього і свідок його творчости з цього періоду, пише: „Його улюблені теми: коні, кіннота, артилерія, обози... Декілька його творів є в країнах еміґрації. Але це тільки сота частина його творчости". Пресова Кватира під керівництвом Іванця гідно сповнила своє завдання. Однак транспорт такої великої кількости документів на возах військового обозу, під час війни, показався помилкою. Всі ці твори Іванця і інших мистців, писана інформація і 900 фотографій, разом коло 2,000 безцінних історичних і мистецьких документів, пропали в останньому бою УСС під Махнівкою в Східній Україні 1920 року. Ця втрата внеможливлює оцінку творів Іванця зі стрілецького періоду. Однак його пізніші, повосенні ілюстрації зі стрілецького побуту, мабуть, небагато різняться від його творів з часів війни. Вони показують його технічну легкість, розмах і правильність рисунку. Міг легко компонувати драматичну сцену з людьми і кіньми, повну експресії, з голови, не вживаючи моделів. Треба думати, що ці прикмети були зреалізовані також у його творах зі стрілецького періоду.

Закінчення буде.

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

На Вкраїну милу...

Кому з українців у діяспорі не мріялося побувати в Україні? Хоч недовго, хоч, як то кажуть, одним оком глянути на землю, з якої походять діди-прадіди. Глянути і вклонитися цій багатостраждальній і щедрій землі, щедрій не тільки на врожаї, а й на добрих, працьовитих і талановитих людей... І немає в цьому нічого дивного, це — поклик серця, поклик душі.

Чимало американських українців вже здійснили свою мрію, скориставши з проголошеної два роки тому незалежности України. І серед них — Іван Медяник, мешканець Фльориди, який ще торік відвідав своїх численних родичів на Полтавщині. А ще привіз у подарунок Святоуспенській церкві в Полтаві потрібні у богослужінні книги і речі, передав 100 дол. на церковні потреби. Таку ж суму через настоятеля церкви отця Миколу І. Медяник пожертвував на Полтавський інтернат ч. 2, де живуть і навчаються до 250 дітей — напівсиріт і круглих сиріт, — бож він і сам ще змалечку втратив батьків і щиро співчував знедоленим дітям.

І. Медяник і П. Войнов з дітьми в полтавському інтернаті.

А вже повернувшись до Америки, І. Медяник отримав листа-подяку від директора інтернату Шохіна з проханням до українців в діяспорі, по можливості, допомогти дітям-сиротам у цей скрутний для України та її народу час. Відтак і розпочав І. Медяник збирання пожертв, а значно допоміг йому в цій благородній справі житель Клифтону Павло Войнов. Ось що він сам розповідає:

— Нещодавно, у вересні, ми побували на Полтавщині, відвідали Полтавський інтернат ч. 2 і передали 3,906 дол. добровільної допомоги на його потреби. А потреби, зрозуміло, такої великої сім'ї, де одночасно виховуються 250 дітей від 5 до 16 років, чималі: потрібний власний транспорт для підвезення продуктів, меблі, іграшки, книжки, та хіба все перелічити...

До Америки ми привезли документи, які засвідчують, що зібрані фонди передано за призначенням, а також подяки всім учасникам акції. Ось імена тих, хто взяв участь у збиранні пожертв:

* парафія Клифтону, Ню Джерзі, громада Святого Вознесіння, настоятель-отець Юрій Галиця, парафіяльний уряд — 1,800 доларів; парафія Норт Порт, Фльорида, Культурно-Релігійний Осередок св. Андрія, голова Роман Шраменко — 981 дол.; парафія Голливуду, Фльорида, церковна громада св. Миколая, настоятель-отець протоієрей Степан Біляк — 415 дол., організація Американці за Демократію в Україні, Голливуд, Фльорида — 300 дол.; парафія Норт Порту, Фльорида, Перша слов'янська п'ятидесятницька церква, проповідник отець Петро Нестерцев — 220 дол.; парафія Норт Порту, Фльорида, Товариство Гуманітарної Допомоги Україні — 110 дол.; Тимофій Вареница, Сейнт Пітерсбурґ, Фльорида — 40 дол.; Онуфрій Мізюк, Порт-Орендж, Фльорида — 40 дол.

Збірка ще триває. Її проводять у парафіяльних громадах АПЦ у Трентоні, Сиракюзах, Філадельфії, Рочестері, Клівленді. Але час її необмежений, тож долучитися до цієї справи можуть всі, хто бажає.

Однією з найяскравіших сторінок своєї подорожі в Україну І. Медяник та П. Войнов уважають День Пам'яті жертв голоду — 33. Ось що згадує І. Медяник:

— Ранком цього дня, а це була саме неділя, настоятель Святоуспенської церкви о. Микола відслужив Молебень за упокій душ невинних мільйонів малих і дорослих українців, що стали жертвами запланованого ґеноциду більшовицької імперії проти нашого народу. А потім полтавці від церкви пройшли хресним ходом з іконами, хоругвами і квітами до місця забудови Покровського храму в мікрорайоні Сади — 2. Першу з ряду споруд, там будують каплицю жертвам голоду. Біля неї й молилися люди за упокій жертв голоду. Панахиду відправив о. Микола. Виступали і промовці. Попросив слова і я, як свідок тих жахливих подій. Чимало людей зібралися біля каплички: старших і молодших, і для багатьох з них все почуте було відкриттям.

Приємне враження справив на І. Медяника і Сорочинський ярмарок, який проходив цього року вже в 26-ий раз, як завжди — в останній 'вікенд' серпня. З усіх областей України з'їхалися на ярмарок підприємці, фермери, виробники із своїми товарами. Чого там тільки не було! І городина, і худоба різна, і станки, і меблі, і збірні житлові будиночки, і опішнянська кераміка, і одяг, і автомобілі... А людей скільки! Навіть із сусідніх держав поприїжджали. І перекуска на будь-які смаки. А щоб не сумували гості ярмарку, то їх розважали танцюристи, співаки, бандуристи, актори, що представляли героїв творів Миколи Гоголя. Можна було також послухати кобзаря, побачити, як у давнину пряли полотно наші бабусі, або українську хату початку нашого століття, яку спеціяльно підготували до ярмарку.

Сотні миль від Полтави знаходився у цей час П. Войнов: на Північному Кавказі, куди занесла доля його родину. Довгою виявлялася його дорога до батьківської домівки — довжиною у 51 рік. Скільки думалося, мріялося, і ось, нарешті, це сталося дощовим серпневим вечором...

— Я впав на коліна і поцілував ту землю, де востаннє прощався із рідними, — розповідав він. Я вже не сподівався там побувати та ще й побачитися із татом, адже йому вже 96 літ виповнилося. І знаєте, він одразу пізнав мене. Зворушливою була наша зустріч.

Ми справді тепер щасливі з І. Медяником: і рідних побачили, і справу добру залагодили. Це була незабутня подорож на Вкраїну милу, багата на зустрічі з привітними і цікавими людьми.

Тамара Дунаєва

Проблеми...

(Закінчення зі стор. 2)

ких елементів, які уважають себе у деякому змислі автохтонами.

Скажете: яке відношення між фактором багатокультурности, а безшабашним розквітом злочинности у великих містах. А те, що в таких обставинах важко плекати спільні моральні вартості, що є єдиною запорукою будови здорового суспільства, ще де не затрачено різниці між злом і добром.

Тільки вже принагідно згадати про неґативну ролю велфаризму, яке прибрало в ЗСА силу „ентайтлменту", „це мені належиться". Велфаризм сприяє продукції безбатченків, як щось майже нормальне, а ці безбатченки це коло, з якого рекрутується найбільше число злочинців. Не треба теж пригадувати ролі телебачення, деякі драстичні програми якого є просто школою, як ошукувати, красти й убивати. Можна мати ілюзії, що всі ці пороки населення великих міст Америки (а великі міста формують культурне обличчя ЗСА), можна побороти і їх виелімінувати як основний фактор, що сприяє ростові злочинности країни? На мій розсуд — ні! Врешті навіть ніхто не висуває морального фактору як головну причину злочинности у великих містах ЗСА, бо це населення не так легко перелицювати.

Замість того як засіб боротьби зі злочинністю пропонується збільшення коштів на поліцію і в'язниці... Біда в тому, що після процесу славного Кінґа проти поліцистів, не можна надіятись, що поліція може бути і буде надто аґресивною у винищуванні злочинности, щоб не наражуватись, коли часом трактуючи злочинства приходиться поліції зняти білі рукавички. І навіть англійські „боби" показують, що в нинішніх умовах краще не зачіпатись із злочинцями і вдавати, що їх не бачиться. А в'язниці? Буде їх більше, стануть наче готелями, з яких можна теж звинувачувати владу нескінченими скаргами на порушення „сівіл райтс"...

Скажете далі: злочинність розпаношується по цілому світі зі шаленою скорістю. А що і в Україні? Там творення влади у процесі, влада там іще не стабілізована. Врешті за затрату громадської моралі не так винувати там злочинця, а як безбожницьку систему, що його зродила. Але в ЗСА? Моя дружина при кінці сорокових років, працювала, як багато інших, „клінуючи" бюра у давнтавні Чикаґо. Поверталася домів підземкою на периферії міста далеко поза північ. Я ніколи не боявся, що цій уродливій жінці може притрапиться лихо по дорозі. А нині?

Найгостріша проблема для Уряду Клінтона, то не затвердження Конґресом договору НАФТИ, не питання охорони здоров'я, не забезпечення миру в Боснії, Сомалії чи Гаїті, а покласти край розвиткові злочинності і бандитизму на вулицях великих американських міст. Безпека не на вулицях Моґаджісу чи в Порт-де-Принц, а Ню Йорку, Льос Анджелесу і Чикаґо. Треба забезпечити поліційну контролю американських великих міст заки думати про те, щоб бути поліцистом світу. А такі амбіції були у Буша, є, мабуть далі і в Клінтона після підкорення СССР.

6-ий З'їзд Городенщини

Понад півсотні учасників та гостей шостого з'їзду Городенщини, який відбувся 18—19-го вересня ц. р. в Торонто, Канада, без сумніву виконав ще одне заплановане завдання: відновити давні зв'язки й відтворити спомини наших днів юности. Минуле стало перед нашими очима, ніби це було недавно, а вже пройшло півстоліття від того часу. З'їзд нас дещо відмолодив, підніс на дусі, хоч на хвилинку забули про буденщину і поринули в минуле. Велика шкода, що було нас так мало, а ті, що не приїхали, можуть шкодувати.

Відкриваючи з'їзд у суботу перед полуднем, члени управи Городенського Об'єднання в Канаді Петро Михайлович провів молитву, привітав зібраних і попросив до привіту голову Об'єднання „Городенщина" Василя Никифорука.

Полинувши думками у минуле, голова Об'єднання В. Никифорук згадав тих членів Об'єднання, які відійшли у засвіти в звітному часі. Однохвилинною мовчанкою вшановано їхню пам'ять. А та листа вже довга—довга...

У своєму виступі голова сказав, що відбуваємо з'їзд у другу річницю незалежности України, що минає вже два роки, як ми починаємо привикати до факту, що таки маємо вільну батьківщину та що наш народ вільний. Україна існує, — сказав він, — а це зобов'язує нас, де б ми не жили — на рідній землі чи далеко від неї у західній чи східній діяспорі, — їй допомагати, бо саме майоріння синьожовтих прапорів, голосні і палкі промови не збудують держави. За тим мусить стояти праця, здорова думка і спільні зусилля всіх, мусить бути бажання вкласти свій досвід у ту велику будівлю. Ми мусимо вірити твердо у силу нашого народу, з котрого вже виростають майбутні провідники. Сам розвиток подій на Україні проходить досить повільно; на Україні залишилося ще багато того намулу, який замазав українську духовість і творче українське „Я". Нинішні хвилі кажуть нам поглянути позад і перед себе, нині вже починає прояснюватися ще захмарене небо, нам треба всім бадьоритися і готувати руки до нової тяжкої праці. Нехай цей наш з'їзд скріпить у нас силу й віру в ті ідеали, які нам світять і є для нас дорогими.

Голова В. Никифорук побажав плідних нарад, подякував присутнім, що не жаліли ні грошей, ні труду і прибули здалека на цей з'їзд. Він подякував комітетові і господарям зустрічі за їхній вклад у підготову: П. Михайловичеві, О. Ковальській, М. Кассіян, В. Козаченко, д-р С. Ґамулі та Петрові Ґамулі, які заопікувалися нашим гостем з Городенки інж. Володимиром Никифоруком. Голова повідомив, що, на жаль, наш головний редактор першого збірника д-р Михайло Марунчак не може взяти участи у нашому з'їзді, бо, приїхавши на з'їзд, опинився у шпиталі. З'їзд вислав д-рові Марунчакові привіт з побажанням швидкого видужання і з вірою, що Великий Лікар Господь приверне повне здоров'я і силу, щоб міг далі займатися всіми справами, що зв'язані з Городенщиною, та всім, що йому дороге.

З'їзд обрав головою президії д-ра Василя Гуцуляка, а секретарем — П. Ґамулу. Голова президії покликав до привіту присутнього на нашому з'їзді члена управи Рогатинського Об'єднання в Канаді І. Ромаха, який привітав з'їзд і побажав успіхів у праці над виданням дальших томів „Городенщини". Голова з'їзду д-р Василь Гуцуляк покликав до звітування голову Об'єднання В. Никифорука, який поінформував про Об'єднання за минулі роки, представив стан фінансів, розповів про доповнення редакційної колеґії членами наших друзів і науковців з Городенки. Вони відбули у себе декілька засідань у справі видання чергових томів „Городенщини". На засіданнях були присутні і члени редакційної колеґії діяспори д-р М. Марунчак, Петро Михайлович і голова.

У звітному періоді видано 17 чисел бюлетенів у формі інформаційних листків, що їх висилано до всіх наших членів у діяспорі і на Україну. Це були короткі повідомлення про нашу працю, новини з України, що виходили з нагоди Різдва Христового та Великодня. Голова підкреслив, що і в нас настав час зменшення охочих членів Городенщини до праці. Ми це розуміємо і мусимо погодитися з реальністю, що маліє всюди кількість робітників пера, а навіть і читачів рідної книжки.

Дальшу програму з'їзду, яка відбувалася при застелених столах, провадив голова з'їзду д-р Гуцуляк. Про редакційну працю звітував голова, подаючи, що саме приготовляється до друку. Доповнював його гість з Городенки Володимир Никифорук. Він пояснив, що II том Городенщини буде вцілості присвячений визвольним змаганням, мартирології членів ОНУ і УПА.

Готується книга-спомини наших погиблих у льохах НКВД та про наш край у роки війни. Також будуть поміщені там спомини про існування Городенської дисидентської групи 70-их років, середньошкільної групи 50-их років та на багато інших тем. Розвинулася широка дискусія, в якій забирали слова багато учасників. Всі оцінили многогранну працю голови нашого Об'єднання. Він також діяльний і у інших громадських і релігійних організаціях. Леся Ковальська висловила подяку голові В. Никифорукові за його вклад праці, побажала успіхів у дальшій важливій праці головно тепер, коли треба буде видавати додаткові томи. Представник державної адміністрації повіту вручив голові вірчу грамоту, видану і підписану представником Президента України на наш повіт, від голови державної адміністрації та голови Міської Ради.

Покликаний до слова представник повіту Городенки Володимир Никифорук познайомив з'їзд із культурною працею в Городенці, про відкриття гімназійних кляс, відкривття музеїв ім. Леся Мартовича, ім. Михайла Голинського у Вербівцях, музей родини Шухевичів в Тишківцях, відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в місті Городенці, вмурування пропам'ятної таблиці родини Крушельницьких. Майже всі міжконфесійні проблеми розв'язані. Він представив ситуацію в Україні, на рідних землях. Привіз він із собою також багато книжок, серед яких найбільше втішались книжки релігійної тематики.

По уділенні абсолюторії уступаючій управі, переобрано стару управу, щоби в той спосіб довести до кінця видання запланованих збірників. Доручено управі негайно укласти договір з друкарнею. Всі фінансові зобов'язання перебирає на себе Управа Об'єднання у діяспорі. Вирішено наступний з'їзд відбути в Городенці з нагоди видання другого тому.

У вечірніх годинах, під час обіду-вечері, дальші наради вела Леся Ковальська, заступниця голови. Вона ще раз подякувала за довір'я, висловлене управі її перевибором. При вечірній гостині гість пригадав ще про побут Блаженнішого Мирослава Івана в Городенці, і тоді висвітлено відео-фільм під назвою „Мандри по Україні", почавши з Городенки і Городенщини, де гарно опрацьовані картини дали можливість багатьом із нас пригадати собі рідні сторони.

В неділю, у церкві св. Покрови, відправлено Службу Божу в наміренні нашого з'їзду і Панахиду за померлих членів Городинщини. Відправляли Службу Божу отці д-р Мирон Стасів, парох церкви св. Покрови, та колишній парох цієї ж церкви наш друг і шкільний товариш, отець митрат Маркіян Стефанів. У своїй проповіді отець Маркіян сказав, що цей з'їзд є чимсь більшим як звичайний з'їзд, це з'їзд нашої зрілости, зустріч минулого з сучасним; він згадав, як у боротьбі за визволення України, що нині стала вже вільною, падали відомі і невідомі жертви, а між ними — і наші друзі. Вони гинули в тюрмах, гинули, але були незламними героями, які своє життя у мукам свідомо віддали за волю незалежної України. Нині ми у вільній Україні, із подякою Господеві, несім і держім в руках, прапор, бо це прапор нашої батьківщини. Тому ми повинні увіковічнити пам'ять про цих упалих героїв, з якими у молодих літах ми приятелювали.

В неділю, після Служби Божої, продовжувано з'їзд і наради. З'їзд привітали письменно Патріярх Мирослав Іван Кардинал Любачівський, єпископ Англії Владика Михаїл Кучм'як, Владика Василь Лостен, єпископ Стемфорду, Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку від Реґіонального комітету, як також Комітет Підгаєчан, Комітет Надбужанщини, д-р Володимир Жила від Збаражчини, Степан Семенюк із Франції, Оксана Мостович, родина Кіндрачуків, та городенські гімназисти з України, Володимира Заплатинська-Слободян, Марійка Станецька-Іванів, Славка Дідич, Надія Гуменюк, Славко Попович, Роман Ґрам'як та Славко Ткачук.

У кінцевому слові голова Об'днання В. Никифорук сказав, що перед нами стоїть історичне питання, що буде далі? Ми не можемо стояти оподалік нинішніх обставин, а наш здоровий інстинкт повинен нам підказувати завжди бути у постійному поготівлі, і нашою працею допомогти у виданні дальших томів Городенщини, бо, не знаючи рідного минулого, ми не зможемо обороняти своєї правди.

Шостий з'їзд Городенщини закінчено молитвою.

В. Н.

З ДВОДЕННОЮ ВІЗИТОЮ у ПАР приїхав секретар в питаннях торгівлі З'єднаних Стейтів Роналд Бравн. Він прибув не тільки як член Уряду, але й як особистий представник президента Билла Клінтона. Під час своєї візити Р. Бравн матиме зустрічі з президентом Південно-Африканської Республіки Фредеріком де Клерком, президентом Африканського національного конґресу Нелсоном Манделою, лідером зулюської партії Інката Манґосуту Бутелезі й іншими політичними діячами країни.

НА ВІЙСЬКОВИХ БАЗАХ З'єднаних Стейтів у Японії діє посилений режим безпеки, згідно з яким кожен, хто ступає на територію американських об'єктів, підлягає ґрунтовній перевірці. Американська армійська газета „Пасифік старс енд страйпс" повідомила, що особливий режим безпеки запроваджено ще 5-го листопада, щоб унеможливити „ймовірні провокації екстремістів" під час спільних маневрів збройних сил ЗСА і Японії.

ФІЗІО-ТЕРАПЕВТИЧНА РЕГАБІЛІТАЦІЯ

Лікуємо хворих з недугами м'язів, нервів та суглобів. Застосовуємо огрівання, ультразвук, елетричну стимуляцію, масажі, руханку, застрики й лікарства. Приймаємо всі асекурації та „Медікер".

Д-р А. Григорович і д-р А. Підгородецька

44 Sait Mark's Place
New York, N.Y. 10003
(212) 529-5966

МАЄМО НА СКЛАДІ ЩЕ ДЕЯКІ ЧИСЛА

„ЗАПИСОК З МИСТЕЦТВА"
а саме: 26, 27, 28, 29

Це решта чисел, бо „Записки" зі смертю маестра П. Мегика перестали появлятися.

Ціна 10.00 дол. за примірник.

Можна набувати у книгарні Свободи.

Мешканці стейту Ню Джерзі зобов'язані долучити до ціни 6% продажного податку.

**Об'єднання Мистців Українців Америки
Літературно-Мистецький Клюб**

запрошує вас на

ВЕЧІР АНДРІЯ КАЛИТИ

(ВІДРОДЖЕННЯ СТАРОВИННОГО РИТУАЛУ)

в п'ятницю, 10-го грудня 1993 р. о год. 6:30 веч.
136 Друга авеню, Ню Йорк, Н. Й., 4-ий поверх

Відгадайте, які подарунки св. Миколай може приносити дітям впродовж цілого року? Дитячі газети і журнали з України! Саме так!

Ось лише деякі з них:

тижнева газета
«ЗІРКА», — 58 дол.,
місячні журнали
«БАРВІНОК» — 36 дол.,
«МАЛЯТКО» — 41.00 дол.,
«ОДНОКЛАСНИК» — 48.00 дол.,
«СОНЯШНИК» — 47 дол.,
щодватижневий журнал
«СУЗІР'Я КАЗКИ» — 58 дол.

*Ціни подано на рік передплати

Чи це не чудовий був би різдвяний подарунок для дитини?

За детальнішою інформацією і каталогом, в якому є також часописи для дорослих, звертайтеся на адресу:

SVOBODA BOOKSTORE
Ukrainian Publication Subscription Department
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 7-го листопада 1993 р. на 41-му році життя відійшов від нас наш найдорожчий

СИН, МУЖ І БАТЬКО

СВ. П.

Зеновій Вільшинський

ПОХОВАНИЙ 10-го листопада 1993 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишив у глибокому смутку:

маму — АННУ ВІЛЬШИНСЬКУ
дружину — МАРІЮ
сина — ІВАНА
брата — ЯРОСЛАВА

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Замість квітів на свіжу могилу

св. п. Ярослава Терлецького

складають 300 дол. на ДІТЕЙ ЧОРНОБИЛЯ

ГАЛЯ ЧОРНА і діти

23-ій Курінь УПС „Хмельниченки"

повідомляє зі смутком, що у вівторок, 23-го листопада 1993 року упокоївся в Бозі наш член

бл. п. пл. сен.

ОРЕСТ КРАВС

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в п'ятницю, 26-го листопада 1993 р. з катедри св. Йосафата в Пармі, Огайо.

Висловлюємо щире співчуття дружині Оксані, донечкам Тані й Анізі та родині.

Замість квітів родина просить складати пожертви на: Muscular Dystrophy, семінар у Львові або „Броди-Лев" — опіка могил.

Про різьбаря Д. Когутича з Клівленду

Чотири роки тому, 20-го жовтня 1989 року, в Клівленді закінчилося життя мистця різьби в дереві Дмитра Когутича. Закінчилося життя, але не пам'ять про цього талановитого, хоч дуже скромного майстра-різьбаря, що вклав свій непересічний талант у скарбницю української культури. Коли в 1978 році, з нагоди 50-річчя Українських злучених організацій — громадської надбудови товариств у Великому Клівленді, мені доручено завдання дослідити минуле українського поселення цього терену, я відвідав кількадесят живучих тоді піонерів, наших імігрантів з перед Першої світової війни, і видатних громадян з другої доби історії українського тут поселення, так званої „військової еміграції", то тоді я докладніше пізнав різьбаря Дмитра Когутича в його майстерні у Пармі, при дорозі Брукпарк, між 50-ою і 51-ою вулицями на заході міста. Побіч великої майстерні з потрібним механізованим устаткуванням, різьбар зберігав свої шкіци, „блю прінти" готових проектів давніх робіт і новозамовлених, а також ілюстровані книги про вивінчання храмів, — все це зробило на мене велике враження.

Дмитро Когутич народився 15-го жовтня 1894 року в родині рільників у с. Ракошин біля Мукачева на Закарпатті, і вже від шостого року життя виявив здібності до різьби в дереві. Талановитим хлопцем зайнявся учитель Іван Чміль, який походив із Стрийщини, до якої повернувся після війни. Цей учитель став першим інструктором малого Дмитра, а решту знання добув він самонаукою.

На початку Першої світової війни Когутича покликали до австрійського війська і, як вояк на фронтовій лінії, він потрапив у 1916 році в російський полон. Після жовтневої революції продістався молодий мистець на Полтавщину, а в 1919 році — назад до рідного села, де незабаром одружився з Пелагією Ільницькою.

Молодому мистцеві з його різьбарським талантом, знанням німецької мови і воєнним досвідом не було цікаво господарити на ріллі, і він у 1923 році подався до Пенсильванії, ЗСА, а в наступному році осів у Клівленді, де свої перші роки і відому депресію початку 30-их років пережив на різних заробітках. Щойно в 1935 році Дмитро Когутич відкрив при дорозі Скрентоні свою власну майстерню, яку реклямував як „столярню із спеціяльністю — виріб іконостасів". Відтоді Когутич аж до відходу на пенсію в 1983 році всецло посвятився різьбленню і токарству внутрішнього устаткування храмів православних різних церков, не тільки українських, і українських католицьких. Всі ці роботи оформляв за власними проєктами, при чому у своїй багатій орнаментиці вживав рослинні мотиви, притаманні східньому християнству. В той час шістнадцять церков у східніх Стейтах ЗСА пишалися творчою інвенцією його таланту і золотих рук. Він творив іконостаси, тетраподи, пульти, лавки, рами на ікони, хрести, двері, столи, капітелі, свічники та вівтарі.

Св. п. Дмитро Когутич (1895—1989)

В 1980 році св. п. Д. Когутич спровадив з Ужгороду свого внука, інж. Анатолія Ленлена, який продовжує працю свого діда у новому приміщенні, при дорозі Стейтовій у Клівленді.

У приватному житті св. п. Д. Когутич був талановитим мистцем, але одноразово — людиною дуже скромною, привітною. Був фахівцем, знавцем не тільки свого діла, але очитаним і освіченим самоуком. Хрестили його маленьким у грекокатолицькому обряді, але в Америці він приєднався спочатку до Української Православної Церкви, хоч згодом захопився модним у той час агностицизмом і радо ділився своїми, незвичними у нас поглядами, обосновуючи їх часто-густо цитатами з Біблії. Мало дбав він про популярність і славу; жив, як середньовічний аскет, по смерті своєї дружини самітно, не пив, не курив і не керував автом. Змістом його життя було мистецьке різьбарство для церков і релігійні роздуми та читання.

Різьбар Дм. Когутич помер раптово 20-го жовтня 1989 року, всідаючи пасажиром до авта, щоб поїхати до крамниці. Рідня — дочка Ганна Лендел з трьома синами, і син Михайло з дружиною і сином, які прибули з Ужгороду три роки перед тим, — поховали св. п. Д. Когутича 23-го жовтня із Закладу Лазути в Пармі і православної церкви Пресвятої Трійці в Норт Роялтон на цвинтар св. Теодозія в Бруклині, Огайо, де він спочиває вічним сном біля його дружини Пелагії, яку вдалося спровадити до ЗСА в 1945 році і яка померла в 1974 році.

Покійного мистця прощав над труною Степан Кікта, а в церкві — настоятель о. Юрій Сівко.

Цей некролог я написав зараз після смерти, але не післав відразу до преси; тепер бажаю цими кількома словами пошанувати пам'ять покійного, бо йому, Когутичеві, належить місце в історії українців у ЗСА та в історії українського різьбарства.

Степан Кікта

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ" ПОВІДОМЛЯЄ,

що оголошення чотирьох українсько-американських подорожних агенцій в справі запрошень для гостей з України до ЗСА, були поміщені помилково. Вони відносилися до минулого року і тоді були поміщені. Проситься читачів цього року їх не брати до уваги.

POLISH AGENCY WAWEL
161 Market Street
Passaic, N.J. 07055
Tel.: (201) 778-7535

WAWEL TRAVEL II
743 Edgar Road
Elizabeth, N.J. 07202
Tel.: (908) 355-2373

MAZOR POLISH AGENCY
110 S. Main St.
Manville, N.J. 08835
Tel.: (908) 685-0730

ПАЧКИ в УКРАЇНУ

З ДОСТАВОЮ ДО ДОМУ — **6-9 тижнів, мін. 15 фунтів**

по $0.99 за фунт

Відбираємо пачки з дому $1.39 за фунт

Висилайте пачки U.P.S. — $0.95 за фунт

УВАГА!

Релігійні товариства та організації, які висилають в Україну більшу кількість товарів даємо по знижених цінах.

На шляху до зимової Олімпіяди

Швидко пливе час і вже залишилося тільки два і пів місяця до відкриття (12-го лютого 1994 року) зимової Олімпіяди в містечку Ліллєгаммері, Норвегія. Вперше в історії Олімпіяди в ній візьме участь репрезентація України. Сотні мільйонів людей на земній кулі побачать переважно на своїх телевізійних екранах олімпійців нової відновленої держави. Існують добрі можливості, що серед нових чемпіонів Олімпіяди ці глядачі побачать тих репрезентантів України і почують мелодії гимну на їх честь — ,,Ще не вмерла Україна".

Між іншим, ці сподівання недавно підсилили своїми осягами в Техасі, ЗСА, на міжнародному форумі чоловіі фігуристи України — Оксана Баюл (стипендистка УСЦАК) і Віктор Петренко. Обоє, не зважаючи на сильну конкуренцію, здобули золоті нагороди в обох — жіночій і чоловічій групах, залишивши позаду солідних конкурентів ЗСА, Франції і Росії.

В неділю, 7-го листопада 1993 року, на телевізійній сітці АВС, Америкен Броадкастінг Компані, була відіграна тасьма фінального етапу цих великих змагань. На протязі передачі, в часі коли подавалися висліди суддівських рішень, точкування, як теж табелі учасників змагань, поруч них висвітлювалися символічні прапорці даної країни і поруч скорочені назви держав, що їх репрезентували окремі фігуристи. Не зважаючи на факт, що у випадку Оксани Баюл і Віктора Петренка були ясні і недвозначні символи — блакитно-жовтий прапорець і скорочена назва України — „Ukr.", загрузлий в русофільство автор скрипту чомусь написав, а заповідач відчитав (це стосувалося Віктора Петренка), що він репрезентант... „Росії". Цей прикрий факт ще раз підтвердив, як глибоко російські пропагандисти зуміли закорінити це дурне й шкідливе навіть для ЗСА русофільство в усіх сферах західнього суспільства, в цьому числі і спортовій.

Стан підготови Олімпійської збірної України

Згідно з поданими інформаціями НОК України, тепер як для самих олімпійців України, так і для організаторів спорту є найгарячіша пора. Дещо від'ємно впливає на підготовку брак досвіду організаторів спорту, адже такого досвіду в підготові до Олімпійських Ігор, властиво, в Україні досі не було. Цим, як відомо, в минулому цілковито і виключно займалися довірені спортові політруки ,,старшого брата". Тому тепер торується цей шлях, маловідомий для спортових діячів України, шлях, який створює нові моделі роботи, що, очевидно, пригодяться в майбутньому і особливо напередодні літньої Олімпіяди в Атланті, Джорджія. Недавно в Міністерстві у справах молоді і спорту відбулися чергові збори штабу олімпійської підготови, в часі яких звітували поодиноки тренери й відповідальні спортові функціонери Збірної України із зимових видів спорту. Із їх звітів, за винятком деяких робочих деталей, виходить, що все виконується згідно з виробленими раніше плянами. Деякі групи спортовців перебувають на тренуваннях поза Україною. І так група чоловіх ковзанярів тренуються в Німеччині, де і візьмуть участь у черговому етапі змагань за Чашу світу.

Лещетарі України тренувалися в Австрії, поруч національних збірних — лідерів світу. Саночники України, яким в минулому році УСЦАК закупив репрезентативні спортові куртки, тренують на льодовій трасі в Сігульді, Латвія.

Фігуристи України в ролі господарів брали участь в міжнародному турнірі „Український сувенір" у Києві, а після цього вже у згаданому турнірі „Скейт Америка" в Техасі, ЗСА. Учасники зборів обговорили теж проблеми біатлоністів, гірських лещетарів, стрибунів з трампліна, двоборців, бобслеїстів і змагунів з інших ділянок зимового спорту. Не можемо не згадати, що ця невідкладна підготова проходить в нелегких для України економічних часах: держава не є в повній силі посприяти своїй спортовій репрезентації так, як цього бажали б урядові чинники.

УСЦАК здійснює свою обіцянку піддержати олімпійську Україну

У вівторок, 2-го листопада ц. р., провід Української Спортової Централі Америки і Канади повідомив ,,факсом" НОК України, що, згідно з його прозьбою, з Фонду Відродження Спорту в Україні 1-го листопада 1993 року вислано до вказаного НОК України банку в Інсбруку, на конто закупу радіотелеграфічної апаратури, суму 50,000 австрійських шілінгів (4.230 американських долярів); цю суму мають вибрати в цьому місті репрезентанти збірної України. Тією апаратурою будуть послуговуватися теж Збірна літньої Олімпіяди в Атланті.

В цьому ж листі провід УСЦАК ще раз підтвердив свою постанову покрити кошти лету репрезентації України: Київ — Осло — Київ. Цей проєкт УСЦАК здійснить після одержання назви і адреси авіокомпанії, з якою договоритися НОК України. Остаточно УСЦАК теж по своїх можливостях виконає зобов'язання щодо виплати коштів змагунам, тренерам і офіційним представникам НОК України, так зв. ,,добові", за харчування і побут в Олімпійському селі в Ліллегаммері. Усі три зобов'язання винесуть разом суму понад 65,000 долярів. Саме тому УСЦАК і розпочав посилену збірку на цю ціль.

Шкідливий для нас випадок, що стався на телевізійній передачі Ей-Бі-Сі, про який є згадка вище, наочно свідчить про важливість самостійних виступів України на черговій зимовій Олімпіяді. Тільки на таких великих міжнародних форумах можна успішно відрінювати русофільство, дуже поширене в ЗСА та інших західних країнах. Ось чому провід УСЦАК рішив допомагати матеріяльно спортовцям України добитися бажаної нам усім мети.

Не маємо сумніву, що до всіх тих однодумців УСЦАК, які вже відгукнулися своїми щедрими пожертвами на цю преважливу ціль, приєднаються ширші кола нашого патріотичного громадянства, підприємці, професіоналісти, фінансові установи і щедрі наші громадяни. Пожертви просимо висилати на адресу: USCAK — Fund for Rebirt of Sport in Ukraine, 680 Sanford Ave., Newark, N. J. 07106.

О. Твардовський

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Українські фігуристи в турнірі „Скейт Канада"

В суботу і неділю, 6-го і 7-го листопада, українські футболісти були учасниками міжнародного турніру „Сан—Лайф Скейт Канада". В цих змаганнях Україну репрезентували молодші фігуристи: Олена Ляшенко в жіночій групі, Дмитро Дмитренко в групі чоловіків, і в танцях парами на льоду — Олена Гришина і Руслан Гончаров. Згідно з вислідами змагань, в підсумковій табелі турніру в жіночій групі Ляшенко зайняла одинадцяте місце. Першою вийшла китайка Лю Чен.

В групі чоловіків Дмитренко здобув четверте місце після Курта Бровнінга (Канада), Марка Мічела (ЗСА) і Стіва Коусінса (Англія).

Танцювальна пара Гришина — Гончаров зайняли шосте місце на усіх дванадцять місць. Перше місце зайняла пара — Софі Маніоте і Паскаль Ляванчі (Франція). Дальші місця зайняли: білоруси, канадці, литовці, казахстанці. Російська пара опинилася на десятому місці.

Треба з вдоволенням відмітити, що Україна має солідні юні резерви фігуристів, які зможуть в майбутньому гідно репрезентувати свою Батьківщину на міжнародній арені.

Нещодавно в Києві відбувся міжнародний турнір, на якому в жіночій групі усі три перші місця зайняли українки: Л. Іванова, М. Нікіточкина і О. Ляшенко. Теж і в групі чоловіків чоловіки місця здобули: Д. Дмитренко, В. Загороднюк і Є. Плюта. В танцювальних парах О. Білоусовська і І. Маляр здобули перше місце.

(от)

В обороні...

(Закінчення зі стор. 2)

но, одна з наших амбасад, у своїй відозві звертається ,,До українців західної діаспори", незважаючи на це, ми усі завсіди звали і звемо себе ,,діяспорою".

Здається, що авторові того звернення невідомо, що в 1932 році, видавництво ,,Українська Радянська Енциклопедія", Харків—Київ, другим накладом видало ,,Словник чужомовних слів", авторами якого були: І. Бойків, О. Ізюмів, Г. Калишевський, М. Трохименко, і в цьому словнику подали слово ,,діяспора", а не ,,діаспора", яке вже зближене до московського ,,диаспора".

Безумовно, що довговікова неволя дуже ушкодила в нашому народі почуття пошани до рідної мови, але кажуть , ,,що лихо є на те, щоб з ним боротись". Найвища пора вичищувати нашу мову від москалізмів. Шановні добродії Роман Сербин і Ярослав Харчун дуже уміло започаткували боротьбу проти продовжування русифікації нашої мови. Честь і слава їм за це!

Корнель Крупський,
Денвер, Кольо.

Air Ukraine

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АВІАКОМПАНІЯ

Прямий перелет

з Ню Йорку до Києва

у вівторок

п'ятницю і неділю

Для інформації та резервації просимо телефонувати

1(800)-UKRAINE

або

звертайтеся до свого подорожнього агенства

Air Ukraine • 551 5th Avenue • Suite 1010 • New York, N.Y. 10176

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

УНСоюз є готовий заспокоїти Ваші потреби так послугами, як і забезпеченевими грамотами, про що Вам може і не є відомо:

ПОСЛУГИ, з яких члени можуть користати безкоштовно:

- **Повна перевірка Ваших теперішніх забезпеченевих грамот.**
- **Плянування Ваших особистих фінансів.**
- **Поради податкових і маєткових експертів.**
- **Поради професійних забезпеченевих експертів.**

ЗАБЕЗПЕЧЕНЕВІ ГРАМОТИ

- **Пенсійні грамоти, яких відсотки є охоронені від податків на певний час і тепер приносять 6% відсотків річно.**
- **Термінові забезпечення на необмежені суми.**
- **Життєве забезпечення на необмежені суми.**
- **Універсальне забезпечення.**
- **Забезпечення на покриття коштів перебування у піклувальним домі.**
- **Забезпечення для одержання прибутків на випадок хвороби.**
- **Пляни зложення ощадностей для оплати за образування дітям.**
- **Індивідуальні пенсійні конта (IPA) які приносять 6%**
- **Грамоти т. зв. „Останній, хто вмирає", для плянування спадку і підприємства.**

УНСоюз також уділяє перші гіпотечні позички на доми, в яких мешкають члени.

Для дальших інформацій, відносно забезпеченевих грамот, послуг, чи позичок, просимо виповнити внизу Ваші дані та переслати їх на адресу:

Director of Insurance Operations, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302. Tel.: (201) 451-2200 (Н. Дж.), 1 (215) 821-5800 (Па.) або 1 (800) 253-9862 безплатно крім Н. Дж.

Ім'я і прізвище: .....
Дата народження: .....
Адреса: .....
Число телефону: .....
Коли найкращий час потелефонувати: .....
Зацікавлений/ а у забезпеченні/ послугах: .....
(Писати латинкою).

— NOW IN ENGLISH —

Dmytro Yavornytsky's

KOZAKS of UKRAINE

For information send a self-addressed stamped envelope to:

BEACH PEBBLES PRESS
1187 Coast Village Rd.
Suite 1-275
Santa Barbara, CA 93108
U.S.A.

LAKKA Company
DEPARTMENT STORE
26 First Avenue
New York, N.Y. 10009
Tel.: (212) 473-3550

МАЄМО БАНДУРИ НА ПРОДАЖ

● ДО ВИНАЙМУ ●

До винайму в Ірвінґтоні, Н. Дж.
5-КІМНАТНЕ ПОМЕШКАННЯ
на 2-му поверсі, від 1-го січня 1994 року.
Тел.: (201) 912-9340

●FUNERAL DIRECTORS●

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ПУІС НАЙҐРО — директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
So. Bound Brook Monument Co.
45 Mountain Avenue, Warren, N.J. 07059
РАЇСА ХЕЙЛИК, власник
(908) 647-7221 • (908) 647-3492
СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ З РІЗНИХ ҐРАНІТІВ, БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАУНД БРУКУ, СВ. ДУХА, ҐАМПТОНБУРҐУ ТА ІНШИХ